

TIMSKO DELO V PEDAGOŠKI PRAKSI

Barbara Spruk Golob, prof. razrednega pouka, Osnovna šola Frana Albrehta, Kamnik



Timsko delo je le ena od oblik sodelovalnega poučevanja. Sodelovalno poučevanje omogoča skupno odgovornost za učenčev učenje (Gallo-Fox in Scantlebury 2016), kar učitelja razbremeni pomanjkanja zaupanja v lastne inkluzivne kompetence in teže odgovornosti, ki jo čuti pri vključevanju učencev (Kozleski 2009). Sodelovalno poučevanje ustvarja številne priložnosti za profesionalni razvoj v avtentičnih situacijah in ustvarja bolj inkluzivno učno okolje.

Na Osnovni šoli Frana Albrehta Kamnik smo povezan kolektiv. Sodelujemo tako po vertikali kot po horizontali. Povezujemo se znotraj aktiva in med aktivi. Uspešno sodelujemo tudi z vodstvom šole, ki ima posluš za strokovno utemeljene predloge/pobude učiteljev. Timsko delo je del našega vsakdana. Predstavila bom tri primere uspešnega timskega dela na naši šoli, ki so bili med učenci in tudi med nami pedagogi še posebej odmevni: Rdeča kapica na obisku, Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti ter Prešeren za drugošolce.

RDEČA KAPICA NA OBISKU

Rdeča kapica je klasična pravljica, ki jo prebiramo že majhnim otrokom. Ko sva s sodelavko Majo Škrjanc, s katero poučujem v paralelki, razmišljali o pripravi ure, sva želeli pripraviti uro, ki bo učence pritegnila in jim ostala v spominu. Spomnili sva se na slavistko Natašo Zor, ki je zelo dober interpret, in vzgojiteljico Darjo Habjan, s katero odlično sodelujeva,

če poučujeva v prvem razredu, ter ju povabili k sodelovanju.

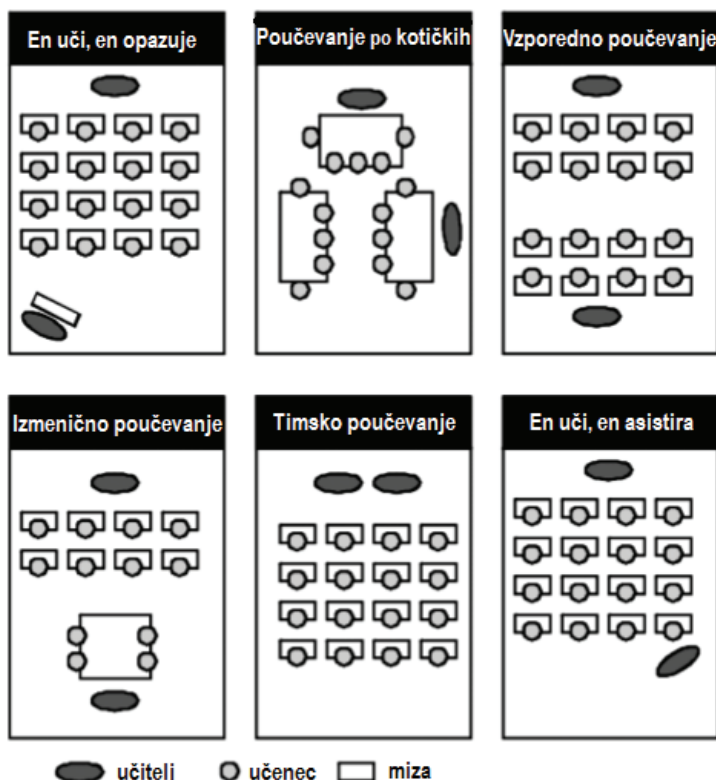
Tako smo se v timu znašle učiteljice z različnimi znanji in kompetencami, vendar kljub temu enakovredne partnerice. Timsko poučevanje namreč pomeni nenehno vzpostavljanje interakcije med vsemi udeleženi učitelji, skupno reševanje različnih izzivov

Tako smo se v timu znašle učiteljice z različnimi znanji in kompetencami, vendar kljub temu enakovredne partnerice.

ter pripravljenost na medsebojno pomoč. Pomeni vlaganje skupnega časa in truda v načrtovanje in izvedbo dejavnosti in prilagoditev. Vsak na svoj način prispeva uspehu vseh učencev, pri čemer mora biti naše delovanje usklajeno in dopolnjuječe se. Pri sodelovalnem poučevanju je pomembno, da so, v izogib konfliktnim situacijam, vloge jasno določene.

Skupno poučevanje (Slika 1) smo učiteljice pri svojem timskem delu realizirale na sledeče načine:

(a) En uči, en opazuje: Učiteljica slavistka je v vlogi Rdeče kapice celotni skupini otrok v prvi osebi predstavila pravljico, ki jo je prevedel Fran Albreht. Bila je oblečena kot Rdeča kapica. Imela je košaro in velikega plišastega volka. Učenci so jo poslušali z velikimi očmi in odprtimi usti. Pripovedovala je zelo doživeto in v zgodbo vključila tudi otroke. Spraševala jih ni samo o vsebini, ampak tudi o čustvih, ki so jih doživljali junaki. Med tem časom smo bile ostale učiteljice



Prikaz različnih pristopov sodelovalnega poučevanja po Friend in Bursuck (2009)

Učenci so jo poslušali z velikimi očmi in odprtimi usti.

usmerjene predvsem v opazovanje učnih, vedenjskih in socio-emocionalnih značilnosti posameznikov oz. celotnega oddelka.

(b) Poučevanje po kotičkih.

(c) Vzoredno poučevanje: Učenci so s pomočjo sličic ponovili slišano pravljico in jo ubesedili. Nato so rotirali med skupinami, ki vsa jih vzoredno vodili obe razredničarki, Barbara Spruk Golob in Maja Škrjanc. V enem kotičku pa je potekalo samostojno učno delo nadarjenih učencev, nad katerim je bedela vzgojiteljica Darja Habjan, slavistka Nataša Zor pa je spremljala delo učencev priseljencev. Učiteljice smo pouk izvajale vzoredno in tako prilagajale in diferencirale pouk glede na potrebe učencev.

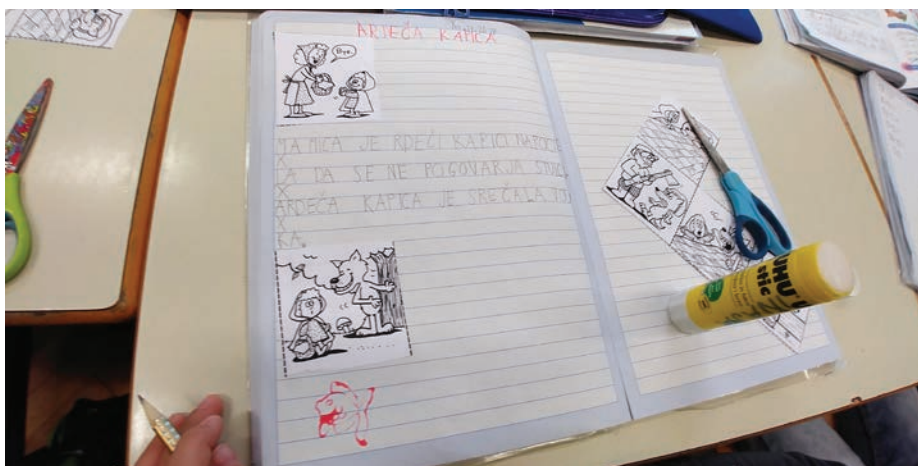
(č) Timsko poučevanje: Poučevanje po kotičkih, združeno z vzorednim poučevanjem, nas je privedlo do uresničitve timskega pedagoškega dela: vse učiteljice smo hkrati, enakovredno in v celoti poučevale večjo skupino otrok.

UGOTAVLJANJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Drugi primer timskega dela predstavlja povezovanje učiteljev po vertikali, horizontali, seveda z vodstvom šole. V timu smo posamezni učitelji razrednega pouka, predmetnega pouka, specialna pedagoginja, ravnatelj šole in socialna delavka. Skupaj sestavljamo skupino za kakovost. Njen namen je ugotavljati in zagotavljati kakovost na šoli. Naš sistem temelji na notranjem presojanju kakovosti oziroma na samoevalvaciji.

Skupaj smo želeli dobiti odgovor na vprašanje: Katera so področja, kjer lahko mi izboljšamo kakovost? Sestavili smo anketo, na katero so odgovarjali vsi strokovni delavci šole. Odgovore smo razvrstile v štiri skupine/področja:

- učenje in poučevanje,
- klima in kultura,



Rdeča kapica – delo po skupinah



Rdeča kapica na obisku

RAZRED	BRALNA UČNA STRATEGIJA	IZVAJALEC
1. razred	časovni trak	knjižničarki
2. razred	pojmovna mreža v obliki dlani in ribje kosti	knjižničarki in razredniki
3. razred	Vennov diagram	knjižničarki
4. razred	Paukova strategija, do 3. faze	knjižničarki
5. razred	Paukova strategija, vse 4 faze	knjižničarki
6. razred	*učenje izdelave Power Pointa *Tehniški dan Poklici: področja – spoznavanje sebe, samopodoba, cilji	*računalnikar in učiteljice *svetovalna delavka in učitelji
7. razred	Tehniški dan Poklici: področja – spoznavanje sebe, samopodoba, cilji, motivacija za učenje in učenje učenja	svetovalna delavka in učitelji
8. razred	strategija postavljanja vprašanj: vprašanje – odgovor (iz leposlovnih knjig in učbenikov)	knjižničarki
9. razred	miselni vzorec s povzetkom učnih strategij – nekatere strategije bom uporabil v srednji šoli, organizacija učenja in zapiskov	knjižničarki

Preglednica 1: Izbor bralnih učnih strategij za posamezni razred

- profesionalni razvoj,
- vodenje in organizacija.

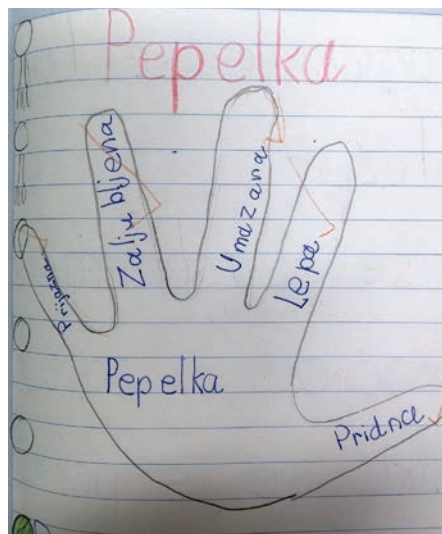
Rezultati ankete so nam pomagali pri oblikovanju triletnega načrta izboljšav. Odločili smo se, da na kognitivnem področju damo prioriteto učenju učenja, na konativnem pa strpnosti in spoštljivosti med učenci.

V okviru triletnega načrta izboljšav smo nekatere ukrepe že izvedli, druge pa še izvajamo in jih tudi evalviramo. Na kognitivnem področju smo se tako lotili učenja učenja, natančneje bralnih strategij.

Članice delovne skupine za bralne strategije smo zbrale in oblikovale predloge za izbor bralnih strategij za posamezni razred. Tim sestavljamo učiteljice razrednega pouka, knjižničarka, specialna pedagoginja, učiteljice predmetne stopnje. Izbor strategij je predstavljen v Preglednici 1.

Izbrane strategije smo posredovali

posameznemu aktivu v evalvacijo in kasneje tudi v izvajanje. Aktivni so se z izbori strinjali in začeli z izvajanjem. Evalvacija izbranih strategij je pokazala, da so bile izbrane strategije primerne, zato z izvajanjem le-teh nadaljujemo.



Pepelka – pojmovna mreža v obliki dlani

PREŠEREN ZA DRUGOŠOLCE

Uspešno timsko sodelujem tudi s slovenistkama Jano Jus in Natašo Zor na temo France Prešeren. Po skupnem načrtovanju smo z učenci 2. razreda pogledali primer likovne pesmi (Zdravljica). Pri Jani Jus pa so drugošolci s pomočjo učencev 8. razreda spoznali, kako se likovna pesem napiše. Po predhodnem dogovoru so bile skupine oblikovane heterogeno, saj vsa želeli, da sodelovalno učenje spodbudi notranjo motivacijo in nudi možnost učne uspešnosti vsem učencem. Izkazalo se je, da so osmošolci k delu pristopili odgovorno. Z veliko zavzetostjo so razlagali drugošolcem. Le-ti pa so jih z zanimanjem poslušali in z njimi delili svoje ideje. Vsi so bili aktivni.

Nataša Zor je pri svojih učencih 8. razreda deklamirala ep Krst pri Savici. Ko sem to razlagala svojim učencem in jim zgodbo obnovila, so jo z velikim zanimanjem poslušali. Porodila se je ideja, da Nataša pride še k drugošolcem. Dogovorili sva se, da bo skušala pritegniti drugošolce tudi preko svoje vizualne podobe. Zato se je oblekla kot Bogomila – svečenica boginje Žive v času pokristjanjevanja naših prednikov. Pripravljeno je imela tudi glasbo in projekcijo. Predstavila naj bi samo del Krsta pri Savici (brez Uvoda). Na začudenje obeh so

Na začudenje obeh so učenci kar poslušali in poslušali. In na koncu je Nataša oddeklamirala celoten Krst.

učenci kar poslušali in poslušali. In na koncu je Nataša oddeklamirala celoten Krst. Obe sva bili prijetno presenečeni. Še bolj pa začudeni, ko so na koncu znali obnoviti zgodbo. Sami so dali pobudo, da Nataši v zahvalo narišejo risbice Bogomile in Črtomira.

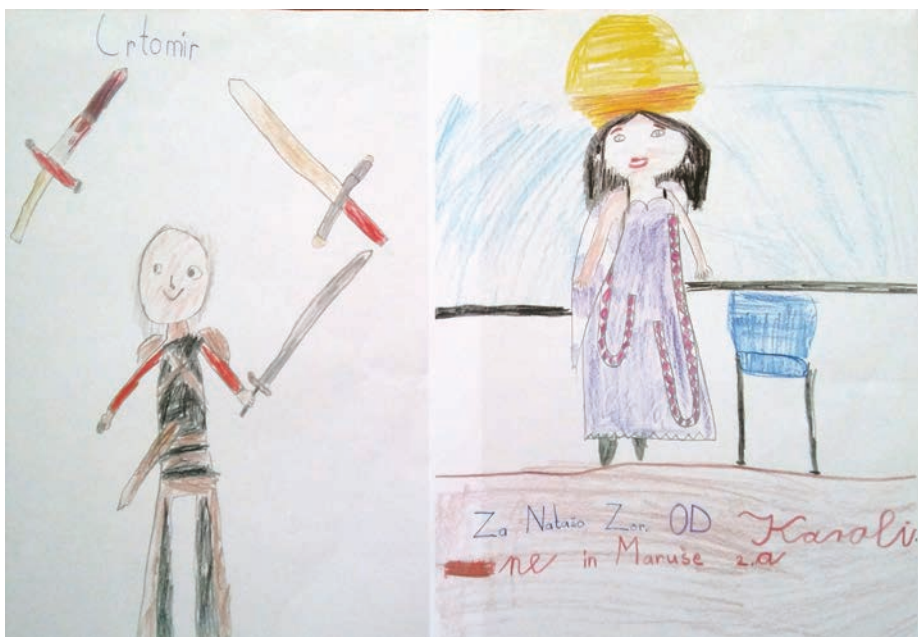
UČINKI SODELOVALNEGA POUČEVANJA

Positivne učinke sodelovalnega poučevanja prepoznamo tako učitelji kot tudi učenci. Prednosti, ki jih prepozna-

vajo učitelji, se nanašajo na doživljanje dobrega počutja in učenje drug od drugega oz. izmenjavo izkušenj. Izpostavila bi pomen jasno opredeljenih vlog in odgovornosti vseh učiteljev ter spremljanje in podporo vodstva (organizacija nadomeščanja).

Pri uspešno izvajanjem sodelovalnem poučevanju pa učenci kot najpomembnejšo korist prepoznajo več prejete pozornosti s strani učitelja. Navajali so tudi, da je bil pouk bolj zanimiv, da so se imeli priložnost naučiti več različnih spretnosti in da so hitreje dosegali boljši učni uspeh.

Učitelji prepoznamo pozitivne učinke na področju (1) sodelovanja (delo v timu, sinergija idej, dopolnjevanje, učenje druga od drugega, pomoč), (2) raznolikosti pouka (pestrost, možnost drugih pristopov, skupinsko in aktivno delo, delo po kotičkih), (3) dela z učenci (večja kakovost dela, pozornost usmerjena na posamezne učence in hkrati na vse učence, priložnosti za socialno učenje), (4) osebnega in profesionalnega razvoja (osebna in strokovna rast, prevzemanje vlog in odgovornosti za vsakega posameznika, dvig samozavesti, razvoj novih kompetenc, samopomoč), ne smemo pa pozabiti na (5) pozitivno vzdušje in klimo, ki smo jo skupaj ustvarjale.



Prešernova Črtomir in Bogomila

ZAKLJUČEK

Timsko delo je partnerski odnos, v katerem mora biti ravnovesje. Vsi sodelujoči morajo biti enako motivirani, tolerantni in dovzetni za tovrstno sodelovanje. Če temu ni tako, tudi sodelovanje ne more biti uspešno.

Odprtost učitelja do sodelovalnega poučevanja mu omogoča več priložnosti za uvid v pomembnost specifičnih pristopov pri delu z učenci, ki jih začne pogosteje vpletati v svoje poučevanje. S tem dviguje kakovost pouka in povečuje inkluzivnost.

LITERATURA

Friend, Marilyn, in Bursuck, William (2009) *Including Students with Special Needs*. Boston: Allyn & Bacon.
 Gallo-Fox, Jennifer, in Scantlebury, Kate (2016) *Your Child's Strengths*. London: Penguin.
 Kozleski, Elizabeth (2009) *Inclusive education*. Oxford: Wiley-Blackwell.



Z osrednje šolske prireditve Vsi smo sonce